

Tanrı Olmadan İyi Olabilir miyiz?

30.11.1998 • Bob Avakian'ın Yazıları, Kemiklerin Minberinden Vaaz Vermek • Yeni Komünizm

Editörün Notu: Bob Avakian'ın aşağıdaki yazısı “Kemiklerin Minberinden Vaaz Vermek: William Bennett’in Erdemlerinin Altındaki Gerçeklik Veya Ahlaka İhtiyacımız Var, Ama Geleneksel Ahlaka Değil” başlıklı kitabının “Günaha Son Vermek” kısmının içeriğindedir. İlk kez *Revolutionary Worker*’ın 987.sayısında 20 Aralık 1998 tarihinde yayınlanmıştır.

Kaynak için: RW ONLINE:Bob Avakian: Can We Be Good Without God? (revcom.us)

“TANRI OLMADAN İYİ OLABİLİR MİYİZ?” KOMÜNİZM BU SORUYU “EVET” OLARAK YANITLAR. Bu soru, *The Atlantic*’te (Aralık 1989) Glenn Tinder tarafından yazılan önemli bir makalenin başlığıydı ve çağdaş toplumda sıkça sorulan ve üzerinde konuşulan bir meseledir. Glenn Tinder’ın bu makalesinde ve daha genel olarak bu sorunun ortaya konmasında, geniş çapta ilan edilen “komünizmin ölümü” belirgin bir şekilde öne çıkıyor. Bu durum, bir tür ironik ve kapalı bir tarzda da olsa, aslında komünizmin temsil ettiği -ve fiilen temsil etmeye devam ettiği- insanların altta kalanın canı çıksın şartlarına ve buna karşılık gelen zihniyete batmadığı, aralarındaki ilişkilerin tahakküm, yağma ve şiddete dayanmadığı (gerçek) bir dünya yaratmanın tek umudu olduğu gerçeğinin kabulüne işaret etmektedir.

Bu sorunun cevabı iki düzeydedir: Birincisi, eğer iyi olacaksak, tanrısız da iyi olmamız gerektiğidir, çünkü tanrı yoktur. İkincisi, bu çağda “iyi”nin temel anlamı, tüm baskı ve sömürü ilişkilerinin ve farklı ve düşmanca karşıt sınıflar ve milletler şeklindeki insanlık içindeki bölünmelerin ortadan kaldırılması -yani bir kez daha komünist devrimin “4 Bütünleri”- etrafında dönmektedir. Bu, tanrı olmadan, yani tanrıya inanç olmadan yalnızca mümkün olmakla kalmaz, aynı zamanda başarılmalıdır da. Mao’nun ifade ettiği gibi, “Tüm insanlık gönüllü ve bilinçli olarak kendini ve dünyayı değiştirdi zaman dünya komünizmi çağına ulaşılacaktır” (*Pratik Üzerine*). Bu durum, tanrı/tanrıların veya herhangi bir doğaüstü gücün icadına ihtiyaç

duymadan, insanlar ve toplumumuz da dahil olmak üzere dünyayı (evreni) anlamayı ve onunla ilgilenmeyi gerektirir.

Komünizm ile “günah”ın sonu gelecektir. Eğer “günah” tanrı yolundan sapma olarak tanımlanıyorsa, o zaman nesnel olarak böyle bir şey yoktur ve asla olmamıştır, çünkü tanrı yoktur ve hiçbir zaman da olmamıştır. Ancak bunun da ötesinde, insanlığın kendini ve dünyayı gönüllü ve bilinçli olarak değiştirebilmesi için gerekli maddi ve ideolojik koşulların bulunduğu noktaya gelindiğinde, o zaman “günah” için de (öznel) bir temel olmayacaktır, çünkü artık tanrı inancı için bir ihtiyaç veya temel olmayacaktır. O noktada ve gelecekte, halen doğru ve yanlış, iyi ve kötü ayrımları olacaktır. Nesnel gerçekliğe neyin uyduğu ve neyin uymadığı ve özgürlüğü zorunluluktan yaratmaya ve toplumun ve onu oluşturan bireylerin her yönden gelişmeye devam etme yeteneğini arttırmaya katkıda bulunup bulunmadığı anlamında bu olacaktır; fakat artık “günah” kavramı olmayacaktır.

‘Günah’ Sınıflı Toplum Kavramıdır

Bu “günah” kavramı, tıpkı yaygın “insan doğası” kavramı gibi, tarihsel ve toplumsal olarak koşullandırılmış ve farklı dönemlerde ve farklı toplumlarda ve aynı toplum içindeki farklı sosyal gruplaşmalar ve sınıflar arasında farklı şekillerde görülen hiçbir şekilde aşkın, değişmez ve değiştirilemez olmayan bir şeyin bir başka ifadesidir. Aristoteles, mutluluk kavramının hayvanlar için olduğu kadar köleler için de geçerli olmadığı konusunda ısrarcı olmuştur, ancak (hayvanlar değilse bile) o zamanın köleleri kesinlikle bununla aynı fikirde değildi. Ve daha yakın geçmişte, Aristoteles’in bu argümanlarını gerekçe olarak öne süren ABD’nin güneyindeki köle sahipleri ve köleliği savunanlar, kuşkusuz kölelerin ve kendilerinin “doğalarını” çok farklı görüyorlardı.

Bugün dünyanın birçok yerinde kölelik artık “doğal” veya “insan doğasına” uygun görülmemektedir, ancak bunun nedeni üretici güçlerdeki ve buna karşılık gelen toplumun üretim ilişkilerindeki değişikliklerdir, “insan doğası”ndaki değişikliklerden değil; ya da belki de Marx’ın yaptığı gibi, “insan doğasındaki” bu değişikliklerin, toplumsal üretici güçlerdeki ve üretim ilişkilerindeki değişiklikler ve buna bağlı olarak toplumun siyasi ve ideolojik üst yapısındaki değişiklikler temelinde meydana geldiğini söylemek daha doğrudur (“Tüm tarih,

insan doğasının sürekli bir dönüşümünden başka bir şey değildir”).

Ancak bugüne kadar üretim tarzındaki, toplumsal ve sınıfsal ilişkilerdeki tüm bu değişikliklerle birlikte, farklı toplumlarda temelde aynı kalan “insan doğasının” bazı genel özellikleri olmuştur. Bunun nedeni, her ne kadar sınıfsal bölünme ve tekelleşmenin özel biçimleri farklı dönemlerde ve farklı toplum tiplerinde farklılıklar gösterse de, tüm bu toplumlardaki ekonomik hayatın ve dolayısıyla siyasi, kültürel ve entelektüel hayatın küçük bir yönetici grup veya sınıf tarafından tekelleştirilmesiyle damgalanmış olmasıdır. Bu nedenle, sınıflara bölünmüş toplumun daha önceki biçimlerinden gelen “gelenekler” halen ileriye taşınabilir ve çağdaş toplum üzerinde büyük bir etki yaratabilir, ancak diğer yandan bu durum, aşağıdakiler gibi bazı derin ve keskin çelişkileri içerebilir: Bugün, İncil değerlerini ve “Yahudi-Hıristiyan geleneğini” savunan çoğu insanın gözünde, kölelik gibi şeyler, bir erkeğin malı şeklinde bir değil birçok karısı (cariyeleri) olması, savaşta bir erkeğin ganimeti olarak kadınların yağmalanmasının yanı sıra yine kadınlara toplu şekilde tecavüz edilmesi ve bebeklerin amaçsızca öldürülmesi... bunların hepsi büyük “günahlar” olarak kabul edilir; oysa David ve Paul gibi büyük İncil figürleri -ve gerçekten de “Efendinin” bizzat kendisi- İncil’in günah olarak değil de günahın karşıtı olarak ele aldığı biçimiyle bunlardan bir veya daha fazlasını uygulamış ve/veya savunmuştur.

Bu durum bir başka açıdan, yalnızca İncil’e dayalı “geleneksel değerlerin” günümüzdeki savunucularının “dar görüşlülükleriyle” birlikte dikkate değer bir şekilde zihinsel jimnastikle sık sık meşgul olmaları gerektiğini göstermekle kalmaz, fakat daha da önemlisi komünist devrimin temsil ettiği iki radikal kopuşa tarihsel ve acil olarak neden ihtiyaç duyulduğunu gösterir.